

УДК: 347.78(4-672EU:497.11)

др **Мина М. ЈОВАНОВИЋ***
Адвокат сарадник при адвокатској канцеларији Живко Мијатовић
и партнери, Србија

ОРИГИНАЛНОСТ ДЕЛА – (НЕ)ДОВОЉАН УСЛОВ АУТОРСКОПРАВНЕ ЗАШТИТЕ?

Сажетак

Повод за овај рад представљају учесници сирови поводом при- свајања искључивих овлашћења на коришћење немајеријалних добара која су неспорно оригинална, али не и нужно ауторска. Аутор настоји да преиспита да ли је оригиналности духовне творевине изражене у одређеној форми довољан услов ауторскоправне заштите. Први део рада посвећен је ближем одређењу појма оригиналности, а посебан фокус је на стандарду „ауторове социјалне интелектуалне творевине“ који је током последње деценије битно хармонизовао ауторско право Европске уније. У другом делу рада испитује се оправданост заштите свакој оригиналној дела као ауторској, имајући у виду низак стандард за стицање заштите. У том циљу, аутор суочава ширину овлашћења носилаца ауторских права са бројношћу таквих предмета заштите у свакодневници појединца и указује на примере одсуства ауторскоправне заштите у односу на дела која су извесно оригинална. Аутор закључује да постоји потреба за додатним критеријумом који одређује дело као ауторско.

---

* Електронска адреса аутора: minaj@zm-p.com.

Кључне речи: *Оригиналност. – Ауторско право. – Ауторско дело. – Ауторова сојсљивена интелектуална творевина.*

І Увод

Одређење предмета заштите ауторским правом релативно је уједначено у законодавствима држава Европе. Осим решења ауторског права Уједињеног Краљевства које прописује затворени круг дела која могу бити ауторска,¹ преостали правни системи сагласни су у одређивању два критеријума као нужних услова ауторскоправне заштите – одређеност форме и оригиналност духовне творевине. Предмет овог рада неће бити одређеност форме у којој је дело изражено, будући да овај критеријум не отвара веће дилеме у практичној примени. Оригиналност духовне творевине, пак, јесте услов који се у пракси показао као споран. Стога ће први део рада бити посвећен анализи различитих дефиниција овог појма у домаћој и иностраној пракси, а други део рада анализи његовог домаћаја код квалификовања дела која уживају ауторскоправну заштиту.

ІІ Први део

1. Оригиналност ауторског дела у српском ауторском праву

Закон о ауторском и сродним правима не даје одређење појма оригиналности.² У теорији, оригиналним се сматра оно дело које није резултат подражавања, већ постојеће културне баштине или резултат интелектуалног рада изразито одређеног спољним оквирима који не остављају простор за изражавање индивидуалности ствараоца.³ Суштина оваквог одређења појма оригиналности је двојака – оригинално је оно дело које није копирано, али и које садржи одређени израз личности ствараоца. Стога, оригиналност не треба поистовећивати са новашћу, будући да је реч о стандарду који је садржајнији од просте различитости од постојећих дела.

1 Законом о ауторском праву, дизајну и патенту из 1988. године прописано је осам категорија дела: литерарна, драмска, музичка, уметничка, филмови, звучни снимци, емисије и типографски аранжмани објављених издања.

2 Закон о ауторском и сродним правима – ЗАСП, *Службени гласник РС*, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 – одлука УС и 66/2019.

3 Душан Поповић, „Телевизијски формати као (не)заштићена интелектуална добра“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2014, 87. Више о појму оригиналности вид. Слободан М. Марковић, Душан В. Поповић, *Право интелектуалне својине*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2013, 38–43.

У пракси, судови су давали различита тумачења овом појму. Примера ради, Врховни касациони суд је одлучивао о томе да ли се интервју може сматрати ауторским делом у смислу ЗАСП, те нашао да *ујтврђење да ли је нека творевина резултат духовној рада, знања, даровитости и оригиналности и као таква ауторско дело или није, представља чињенично стање које се ујтврђује различитим доказним средствима, а и вештачењем у области у којој је та људска творевина остварена*.⁴ Овај принцип данас је напуштен и судови неретко у пракси цене оригиналност ауторског дела самостално, независно од вештачења. Такође, одговарајући на питање о оригиналности фотографије као ауторског дела, судови су заузели став да је оригинална она фотографија која садржи траг ауторове личности у себи, чиме се разликује од других фотографија.⁵ Следствено, не представља свака фотографија ауторско дело.

Како се у одлукама домаћих судова могу видети различити приступи тумачењу и примени услова оригиналности, може се закључити да овај појам није прецизно одређен. Иако су вредни пажње поменути покушаји који се везују за појмове духовности или личности аутора, не постоји уједначен стандард, и у том смислу постоји одступање у односу на хармонизовани приступ појму оригиналности у ауторском праву Европске уније, што ће бити предмет наредног одељка.

2. Оригиналност ауторског дела у праву Европске уније

Иако је законодавство држава чланица у области ауторског права у великој мери уједначено, не садрже сви национални закони идентично одређење предмета заштите ауторског права. Примера ради, према француском законодавству, ауторско дело је *дело ума*, и ова квалификација је она која у другим законима одговара појму оригиналности. Примењујући овај критеријум у пракси, француски судови дефинисали су да је реч о делу које „садржи лични печат“ аутора, које „рефлектује његову личност“. Посебно оцењујући примену овог услова у контексту рачунарских програма, судска пракса је заузела став да је ауторско дело оно „код којег постоји одређени интелектуални допринос приликом његовог настанка“.⁶ Немачко законодавство успоставља

4 Пресуда Врховног суда Србије Гж 125/05 од 14. 11. 2006. године; пресуда Окружног суда у Београду П. 1519/00 од 12. 5. 2005. године.

5 Драгица Попеску, „Фотографија као ауторско дело“, *Право и привреда*, бр. 7–9/2016, 403.

6 Врховни суд Француске, *Babolat Maillot Witt v Pachot* [1986]. Образлажући своју одлуку, суд је нашао да је ожалбеном пресудом правилно оцењена оригиналност, будући да је рачунарски програм резултат „личног напора који превазилази про-

критеријум „личне интелектуалне творевине“, као квалификатива који одређује карактер одређеног дела као ауторског. Немачки судови првобитно су развили праксу према којој се оцена овог критеријума разликује у зависности од природе дела које је предмет поступка – примера ради, виши стандард креативности захтевао се код дела примењене уметности. Затим, сужавао се обим правне заштите код оних дела код којих је овај критеријум слабије остварен (такозвани „ситниш ауторског права“). Овај принцип данас се напушта.

Ауторско право на нивоу Европске уније хармонизовано је кроз неколико директива које уређују заштиту одређених врста дела (примера ради, посебне директиве уређују заштиту рачунарских програма, база података или фотографије). Ипак, централно место заузима Директива о информационом друштву,⁷ која у члану 9 преамбуле одређује и сврху ауторскоправне заштите – *одржавање и развој креативности и интересу аутора, корисника ауторских дела и друштва уопште*. Ово је важно јер се приликом тумачења критеријума којима се разликују ауторска од других дела полази од сврхе пружања правне заштите.

а) Критеријум „ауторова сојсљивена интелектуална творевина“

Појам оригиналности развијан је кроз праксу Суда правде ЕУ и неколико кључних судских спорова.⁸ Тренутан стандард оригиналности у праву Европске уније заснован је на примени критеријума „ауторове сопствене интелектуалне творевине“. Одређен је у предмету *International A/S v Danske Dagblades Forening*,⁹ када је Суду правде ЕУ упућено питање о обиму права на умножавање литерарног ауторског дела. Конкретно, тужени у овом спору била је *Infopaq*, данска компанија која се бавила сумирањем садржаја различитих новинских текстова уз омогућавање услуге претраге по кључним речима, при чему би резултати претраге подразумевали приказ једанаест речи текста (кључна реч и по пет речи које јој претходе и следе). Тужилац је сматрао да се овакво

сту примену аутоматске и обавезне логике“, као и јер садржи „печат личног доприноса“ аутора, господина Пачота.

7 Директива о хармонизацији појединих аспеката ауторског и сродних права у информационом друштву (*Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society*, OJ L 167, 22. 6. 2001).

8 Eleonora Rosati, *Copyright and the Court of Justice of the European Union*, Oxford University Press, Oxford, 2019, 91.

9 *Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening*, 2009, C-5/08. За више вид. Jonathan Griffiths, „Infopaq, BSA and the ‘Europeanisation’ of United Kingdom Copyright Law“, *Media & Arts Law Review*, Vol. 16, 2011, доступно на адреси: <https://ssrn.com/abstract=1777027>, 15. 5. 2021.

сумирање садржаја мора сматрати умножавањем ауторског дела, будући да се неовлашћено репродукује део ауторског текста. Одговарајући на питање да ли се умножавање у овом обиму сматра повредом ауторског права на изворном тексту, Суд правде ЕУ стао је на становиште да ће се таква радња сматрати повредом ауторског права уколико се умножени део текста може сматрати *ауџоровом сојсџивеном инџелекџуалном џворевином*. Другим речима, ауторскоправну заштиту уживаће она дела, и они делови дела који се могу сматрати ауторовом сопственом интелектуалном творевином.¹⁰ Коментаришући како се конкретно цени оствареност овог стандарда, Суд је навео да форма, начин на који је тема изнета, као и језички израз указују на интелектуални допринос аутора. У конкретном случају, иако речи као такве не уживају ауторскоправну заштиту, њихова комбинација кроз избор, распоред и ток представља израз ауторове креативности. Иако није изричито одговорио на постављено питање (оставивши суду државе чланице да оцени испуњеност критеријума у конкретном предмету), Суд је истакао и да низ од једанаест речи може уживати ауторскоправну заштиту, уколико је остварен поменути критеријум.

Стандард „ауторове сопствене интелектуалне творевине“ указује на два битна елемента за оцену оригиналности дела. Пре свега, оригиналност подразумева резултат интелектуалног процеса, те следи да оне творевине које су настале као случајне или успутне последице чисто физичког или спонтаног рада, а не као резултат умног процеса, не уживају ауторскоправну заштиту.¹¹ Такође, ни једно дело створено од стране субјекта који није способан за интелектуалне процесе не може се сматрати ауторским делом, без обзира на његову естетску, уметничку, научну или другу вредност. Потоњи закључак посебно је важан за тренутно актуелну расправу о томе да ли дела која су настала као резултат вештачке интелигенције могу да уживају ауторскоправну заштиту или не.¹²

10 Овде напомињемо да је образложење за овакав став Суд нашао и у чињеници да и три посебне директиве које регулишу ауторскоправну заштиту рачунарских програма, база података и фотографија, изричито наводе критеријум ауторове сопствене интелектуалне творевине као квалификатива који одређује уживање ауторскоправне заштите.

11 Примера ради, човек који се бави вајањем приликом стварања жељене скулптуре одлаже вишак глине на гомилу са стране, не обрађујући пажњу на то како, где и у којој количини се вишак материјала таложи. На крају се испостави да је наложено вишак материјала сам по себи попримио одређени облик и да је спонтано и непланирано настала скулптура завидне естетске вредности – применом критеријума ауторове сопствене интелектуалне творевине, оваква скулптура не би могла да ужива ауторскоправну заштиту.

12 Shlomit Yanisky Ravid, Luis Antonio Velez Hernandez, „Copyrightability of Artworks Produced by Creative Robots, Driven by Artificial Intelligence Systems and the Concept

Иако је одређивањем овог стандарда суд хармонизовао критеријум оригиналности ауторског дела у односу на сва дела, а не само литерарна, остало је отворено питање на који начин се овај стандард примењује у случају дела друге врсте, попут музичких или других. Значајан помак у овом смислу представљао је случај *Painer v. Standard*,¹³ где је аустријски суд поставио Суду правде ЕУ питање оцене стандарда оригиналности у односу на фотографије. Конкретно, спор се тиче фотографије портрета десетогодишње девојчице. Неколико година након што је усликан њен портрет, девојчица је била учесник актуелног догађаја о којем су извештавали медији који су том приликом искористили и објавили спорну фотографију. Поставило се питање да ли портрет фотографија, где аутор има задатак да што верније прикаже особу која је предмет сликања, представља ауторову сопствену интелектуалну творевину. Суд је стао на становиште да и у оваквом стваралаштву аутор има могућност да исказе своје слободне и креативне изборе, и то приликом одабира угла сликања, осветљења, позадине и слично.

Суд правде ЕУ је имао прилике да и у наредним годинама потврди примену овог критеријума и на друге предмете ауторскоправне заштите – примера ради, дизајн,¹⁴ табеле фудбалских лига¹⁵ и графички интерфејс.¹⁶ Када је 2010. године чешки суд поставио питање у вези са применом критеријума „ауторове сопствене интелектуалне творевине“ на графички кориснички интерфејс, Суд је одговорио да оригиналност у овом смислу подразумева да је аутор изразио сопствену креативност на оригиналан (њему својствен) начин. Исто становиште Суд је потврдио и у предмету *Football Association Premier League and Others*,¹⁷ где је било спорно питање ауторскоправне заштите фудбалских мечева. Суд је стао на становиште да је фудбал игра која се одвија по одређеним правилима која елиминишу могућност сопствених креативних избора учесника игре, те да у том смислу не може бити пружена ауторскоправна заштита једној оваквој творевини. Напослетку, примена критеријума ауторове сопствене интелектуалне творевине потврђена је и експлицит-

---

of Originality: The Formality – Objective Model“, *Minnesota Journal of Law, Science & Technology*, Nr. 1/2018.

13 *Painer v. Standard Verlags GmbH*, 2012, Суд правде ЕУ, C-145/10.

14 *Flos SpA v Semeraro Casa e Famiglia SpA*, 2011, Суд правде ЕУ, C-168/09.

15 *Dataco v. Yahoo!Uk Ltd*, 2012, Суд правде ЕУ, C-604/10.

16 *Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v Ministerstvo kultury*, 2010, Суд правде ЕУ, C-393/09.

17 *Football Association Premier League Ltd, NetMed Hellas SA, Multichoice Hellas SA v QC Leisure, David Richardson, AV Station plc, Malcolm Chamberlain, Michael Madden, SR Leisure Ltd, Philip George Charles Houghton, Derek Owen*, Суд правде ЕУ, C-403/08; *Karen Murphy v Media Protection Services Ltd*, C-429/08, 2009.

ним нормирањем у Директиви о јединственом дигиталном тржишту, и то у односу на дела визуелне уметности.¹⁸

Може се закључити да је критеријум оригиналности ауторског дела данас релативно уједначен у ауторском праву Европске уније, те да је примена поменутог стандарда битно утицала и на национална законодавства држава чланица. Њиме се елиминише субјективни приступ оцени оригиналности дела – није дозвољено наметати услове високе креативности, уметничке вредности или посебних вештина изражених приликом стварања дела.

У овом делу закључујемо да постоји разлика између појма оригиналности како је дефинисан у пракси Европске уније, и појма оригиналности како је одређен у домаћој теорији и пракси. Имајући у виду важност хармонизације домаћих прописа и стандарда заштите права интелектуалне својине са правом Европске уније, очекивано је и да домаћи судови присвоје поменути стандард оцене оригиналности. Напоследку, и у ауторском праву Сједињених Америчких Држава примењен је сличан стандард – оригиналним делима сматрају се она која су независно створена од стране аутора, уз минимум креативности.¹⁹

III Други део

И у домаћој и у страном пракси појавило се као спорно питање заштите сваког оригиналног дела ауторским правом. Напомињемо да предмет овог дела рада неће бити предмети заштите који су изричитом нормом искључени из ауторскоправне заштите,²⁰ већ оправданост пружања ауторскоправне заштите сваком делу које је оригинална духовна творевина изражена у одређеној форми.

Врховни касациони суд је још 2001. године заузео став да се умна дела којима се задовољавају свакодневне потребе у животу, професији или раду, неће сматрати ауторским делима.²¹ У овом предмету суд је ценио да ли се лого (слоган *Strela ekspres V.*) исписан одређеним фонтом и

18 Директива о ауторском и сродним правима на Јединственом дигиталном тржишту (*Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance)*, OJ L 130, 17. 5. 2019).

19 *Feist Publications, Inc., v. Rural Telephone Service Co.*, 499 U.S. 340 [1991]. Више вид. Мина Јовановић, „The originality requirement in EU and U.S., different approaches and implementation in practice“, *ECTA Award 2020 competition*, 2020, доступно на адреси: <https://ecta.org/ECTA/documents/MinaJovanovic3rdStudentAward202012149.pdf>, 15. 5. 2021.

20 Вид. ЗАСП, чл. 6.

21 Решење Врховног суда Србије, Гж 64/00 од 12. 7. 2001. године.

у посебном нагибу, може сматрати ауторским делом. Образлажући свој став, суд је нашао да *иако дело јесте резултат већине, умећа, вичности и сирејности, ипак није творевина људског духа у смислу норме тадашњеј Закона о ауторском и сродним правима.*²² Иако је за овакав резон суда изостало ваљано образложење, уочљива је намера да се из ауторскоправне заштите изузму одређена дела, иако се могу сматрати оригиналном творевином.

И заиста, уколико се као захтевани стандард оригиналности прихвати важећи приступ у праву Европске уније, намеће се утисак да сваки појединац нужно створи неколицину ауторских дела готово свакога дана. Примера ради, цртање слика прстима на замагљеном прозору аутомобила (неспорна форма и израз личности цртача), текстови пословних мејлова, исписи по дигиталним и механичким таблама у процесима наставе, цртежи који настају успутним цртањем током телефонских разговора, и слично. Оправдано је поставити питање да ли овако низак стандард оригиналности води превеликој бројности ауторскоправних овлашћења на страни сваког појединца која превазилази разлоге постојања ауторског права.²³ Подсетимо, ауторска права сваког појединца спадају у његову имовину, имовину којом делимично²⁴ може располагати а која може бити и предмет наслеђивања. У овом тренутку делује незамисливо ситуација у којој се као део заоставштине наводе права оставиоца поводом сваког ауторског дела које је током живота направио, а којих, примењујући низак стандард појма оригиналности духовне творевине, може бити изузетно много.

Наше је мишљење да је оправдано поставити питање потребе за додатним критеријумом који би разликовао дела која уживају ауторскоправну заштиту од других. Један од њих може бити и намера аутора да створи дело као такво. При томе се не говори о намери која подразумева свест о правној квалификацији дела као ауторског и свест о последицима ауторскоправним овлашћењима. Реч је о намери да се кроз стварање творевине изражава одређени духовни садржај – сврха стварања јесте комуницирање одређеног духовног садржаја (осећања, мисли или поруке).

Постоје и други примери који показују да критеријуми оригиналности и одређености форме дела нису довољни критеријуми за

22 Напомињемо да је и тадашњи закон садржао једнако одређење ауторског дела као оригиналне духовне творевине изражене у одређеној форми.

23 О разлозима постојања ауторског права и економском објашњењу његове заштите вид. више Слободан Марковић, *Интелектуална својина и информационо друштво*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014.

24 Делимично због тога што морална ауторска права не могу бити предмет преноса, већ искључиво имовинска.

квалификовање дела која уживају ауторскоправну заштиту. Један од њих тиче се и дебате поводом ауторскоправне заштите графита настале поводом два специфична спора. Први је покренут по тужби модног гиганта „H&M“, који је у својој кампањи за једну линију производа искористио графите познатог уличног уметника из Лос Анђелеса.²⁵ Уметник је опоменуо компанију да је неовлашћено искористила његово ауторско дело, након чега је против њега поднета тужба ради утврђења права модне компаније на коришћење дела без обавезе плаћања ауторске накнаде. Овај предмет изазвао је велику дебату о томе да ли се дела уличне уметности могу сматрати ауторским делима, будући да су једини услови потребни за стицање заштите оригиналност (у овим случајевима неспорна) и одређена форма (такође неспорна). Мишљења су овом приликом била подељена. Један став подразумева да ауторско право не може настати поводом дела која су настала уз елементе противправности (примера ради, графити цртани на јавним површинама супротно забрани или приватним кућама). Други став се залаже за то да, иако у конкретном случају постоји ауторско дело, аутор нема право да врши она овлашћења која су у супротности са субјективним правом других лица (примера ради, власника куће коме аутор не би могао забранити кречење сопственог зида, па самим тим ни нарушавање интегритета ауторског дела). Предмет је решен споразумом те је изостао коначан одговор на ово питање.

Други спор тиче се необичног случаја поводом мурала на зиду који је раздвајао Палестину од Израела, насликаног од стране чувеног уличног уметника познатог под псеудонимом Бенкси 2007. године.²⁶ Мурал је приказивао израелског војника и магарца, и као такав носио провокативну поруку о сукобу локалног становништва на тој територији. У контексту ауторског права, спорни мурал Бенксија неспорно представља оригиналну духовну творевину изражену у одређеној форми. У контексту уличне уметности, радови Бенксија процењују се као изузетно вредни.²⁷ Спор је настао када је локални таксиста физички исекао парче зида на којем је насликан чувени мурал, са намером да га преко *Ибеј* (*eBay*) платформе прода најбољем понуђачу. Поводом овог спора раз-

25 The fashion law, Update: H&M Calls Foul on „Vandal“ Graffiti Artist’s Threat of Lawsuit, 2018, доступно на адреси: <https://www.thefashionlaw.com/hm-calls-foul-on-vandal-graffiti-artists-threat-of-lawsuit/>, 15. 5. 2021.

26 Одличан приказ овог случаја дат је и кроз документарни филм „Човек који је украо Бенксија“ из 2018. године, аутора Марка Прозерпиа.

27 Примера ради, у марту 2021. године његова слика дечака који је у канту одложио лутке Супермена и Спајдермена и игра се херојском лутком у костиму медицинске сестре, под називом „Game changer“, продата је на аукцији за више од 16 милиона фунти.

вила се велика дебата која је у центру поново имала дилему да ли ово вредно уметничко дело ужива ауторскоправну заштиту, те може ли се уметник супротставити оваквом располагању од стране неовлашћеног трећег лица.²⁸

Наведени примери чине упитним постојање ауторскоправне заштите оригиналног дела из других разлога, не из разлога оправданости пружања заштите. Ипак, и овде се може закључити да у пракси постоје ситуације у којима оригиналност и одређеност форме духовне творевине нису довољни услови за уживање искључивих овлашћења аутора, те да постоји потреба за додатним критеријумом који би прецизније одредио када ће оригинална духовна творевина уживати ауторскоправну заштиту. Прописано је да ће она постојати без обзира на допуштеност јавног саопштавања садржине.²⁹ Међутим, није регулисано да ли ће постојати и у ком обиму када је у сукобу са туђим субјективним правом.

Уколико се ауторско право развија у правцу који ће омогућити заштиту већег броја духовних творевина према критеријуму оригиналности, чини се већом потреба да се осмисле корективи који ће омогућити усклађеност критеријума за стицање заштите са сврхом постојања ауторског права.

IV Закључак

Упоредном анализом приступа појму оригиналности ауторског дела у домаћем праву и праву Европске уније утврђено је да постоји одређени раскорак у примени овог стандарда. Критеријум „ауторове сопствене интелектуалне творевине“ јесте доминантан критеријум чијим је увођењем хармонизован ниво заштите ауторског права за различите врсте ауторских дела у Европској унији.

Чини се да поменути нижи стандард води ширењу ауторскоправне заштите на велики број духовних творевина које се могу сматрати оригиналним. Практика показује да постоје ситуације у којима ауторскоправна заштита дела која испуњавају услов оригиналности или није оправдана, или није могућа. Стога је пожељно даље испитати потребу

---

28 Целина ове ситуације подразумева и необичан став чувеног уметника који се дуго залагао против постојања ауторског права (познат је по свом ставу да је „ауторско право за губитнике“). Уметник је покушао да заустави масовно искоришћавање његових слика и мурала који су репродуковани на мајицама, сувенирима и сличним предметима кроз право жига. Међутим, жигови које је у ту сврху регистровао су оглашени ништавим као поднети у лошој вери, будући да је уметник сам признао да никада није имао намеру да их користи за обележавање робе, већ искључиво у сврхе спречавања неовлашћеног коришћења његових уметничких дела.

29 Вид. ЗАСП, чл. 2.

за увођењем додатних критеријума који ће служити као коректив поред савременог стандарда оригиналности ауторског дела – један од њих може бити и намера аутора приликом стварања дела, што ће бити предмет даљег истраживања.

Коришћена литература

- Jovanović Mina, „The originality requirement in EU and U.S., different approaches and implementation in practice“, *ECTA Award 2020 competition*, 2020, доступно на адреси: <https://ecta.org/ECTA/documents/MinaJovanovic3rdStudentAward202012149.pdf>, 15. 5. 2021.
- Марковић Слободан М., Поповић Душан В., *Право интелектуалне својине*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2013. (Marković Slobodan M., Popović Dušan V., *Pravo intelektualne svojine*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2013)
- Марковић Слободан, *Интелектуална својина и информационо друштво*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014. (Marković Slobodan, *Intelektualna svojina i informaciono društvo*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2014)
- Попеску Драгица, „Фотографија као ауторско дело“, *Право и привреда*, бр. 7–9/2016. (Popesku Dragica, „Fotografija kao autorsko delo“, *Pravo i privreda*, br. 7–9/2016)
- Поповић Душан, „Телевизијски формати као (не)заштићена интелектуална добра“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2014. (Popović Dušan, „Televizijski formati kao (ne)zaštićena intelektualna dobra“, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, br. 1/2014)
- Rosati Eleonora, *Copyright and the Court of Justice of the European Union*, Oxford University Press, Oxford, 2019.
- Yanisky Ravid Shlomit, Velez Hernandez Luis Antonio, „Copyrightability of Artworks Produced by Creative Robots, Driven by Artificial Intelligence Systems and the Concept of Originality: The Formality – Objective Model“, *Minnesota Journal of Law, Science & Technology*, Nr. 1/2018.

Mina M. JOVANOVIĆ, PhD
Attorney-at-Law Živko Mijatović & Partners, Serbia

ORIGINALITY OF THE WORK – (IN)SUFFICIENT CONDITION OF COPYRIGHT PROTECTION?

Summary

The author tends to examine if an originality of a work expressed in a certain form is sufficient condition for granting the copyright protection. The first part of the paper deals with a definition of originality, having a special focus on the „author’s own intellectual creation“ – standard which has significantly harmonized EU copyright law throughout the last decade. In the second part of the paper the author explores if it is justified to protect every original work as a work of authorship, having in mind the low standard of protection. The author confronts the scope of the right with the number of eligible subjects of protection in the everyday life and lists some examples on lack of copyright protection for works which are certainly original. The author concludes that there could be a need to introduce additional criteria for qualifying a work as a work of authorship.

Key words: Originality. – Copyright. – Work of Authorship. – Author’s Own Intellectual Creation.

Датум пријема рада: 2. 6. 2021.

Датум прихватања рада: 20. 6. 2021.